

Redactiecommissie

F.J. Meijman, arts, voorzitter
 Prof. dr. B. Meyboom-de Jong
 W.A. van Veen, arts
 Prof. dr. H.G.M. van der Velden
 Prof. dr. C. van Weel
 Dr. J. De Maeseneer, adviseur

Eindredactie

Drs. E.A. Hofmans/Editekst
 Postbus 49, 8200 AA Lelystad
 Telefoon 03200 - 41 891

Redactiesecretariaat

Mevrouw C. Bakker-Bosman
 Wilhelminapark 45,
 3581 NL Utrecht
 Postbus 14015, 3508 SB Utrecht
 Telefoon 030 - 516 741
 Fax 030 - 541 560

**Nederlands Huisartsen
Genootschap**

Wilhelminapark 45,
 3581 NL Utrecht
 Postbus 14006, 3508 SB Utrecht
 Telefoon 030 - 516 741
 Fax 030 - 541 560

Uitgeverij/advertentie-exploitatie

Bohn Stafleu Van Loghum bv,
 Postbus 246, 3990 GA Houten
 Telefoon 03403-95711
 Advertenties behoeven de goedkeuring van de redactiecommissie. Inzenden aan de uitgeverij.

Abonnementen

Intermedia bv, Postbus 4,
 2400 MA Alphen a/d Rijn
 Telefoon 01720-66811
 Binnenland NLG 125,60 per jaar.
 België BEF 2.657 per jaar.
 Overig buitenland NLG 175,-
 per jaar.
 Studenten NLG 72,25 per jaar.
 Losse nummers NLG 13,50.
 Huisarts en Wetenschap
 verschijnt 13 x per jaar.
 Opzeggingsdiens ten minste
 twee maanden voor de aanvang
 van een kalenderjaar te worden
 gericht aan Intermedia bv.

Adreswijzigingen

NHG-leden aan het NHG-
 bureau; overige abonnees aan
 Intermedia bv.

Druk

Verweij bv, Mijdrecht.

Lid van de Nederlandse
 Organisatie van
 Tijdschrift-Uitgevers
 NOTU.

ISSN 0018-7070

Afscheid

Op 22 februari gaat Prof. dr. H.J. Dokter met emeritaat. Dit emeritaat bekroont een academische carrière die ruim 18 jaar bestrijkt. Het spreekt vanzelf dat gedurende deze periode de plaats van de huisarts en de maatschappelijke context waarin de huisartsgeneeskunde wordt beoefend, in belangrijke mate zijn veranderd. Een afscheid van iemand die zo lang het – academisch – gezicht van de huisartsgenees-

kunde heeft bepaald, geeft aanleiding tot het terugblikken op die ontwikkelingen. Het thans voor u liggende nummer van *Huisarts en Wetenschap* is hiermee geheel in overeenstemming: een themanummer gewijd aan de recente geschiedenis van de huisartsgeneeskunde. De redactiecommissie is Runia en de andere stafleden van de Rotterdamse vakgroep Huisartsgeneeskunde veel dank verschuldigd voor het tot stand komen van dit themanummer. Dit laat uiteraard onverlet dat de redactionele verantwoordelijkheid voor de inhoud van dit nummer niet anders is dan voor alle andere nummers van dit tijdschrift.

Heert Dokter en de huisartsgeneeskunde: wie de inhoud van dit nummer ter harte neemt, zal

erdoor getroffen worden hoe groot de maatschappelijke veranderingen van de afgelopen decennia zijn geweest, en hoe aanzienlijk de invloed daarvan op de uitoefening van de geneeskunde, en met name de huisartsgeneeskunde. Heert Dokter is altijd gefascineerd geweest door deze wisselwerking tussen maatschappij en geneeskunde.

Heert Dokter behoort tot de generatie die zich na de laatste wereldoorlog als huisarts vestigden – in zijn geval in Amsterdam. In deze periode werd een overschot aan artsen voorspeld, en daarmee samenhangend werd een zekere ontmoediging van de keuze van dit beroep nagestreefd. De praktijk wees echter op een steeds groter wordend tekort aan medici, met name aan huisartsen in de grote steden. De dreigende teloorgang van de huisartsgeneeskunde leidde een reactie in, waarvan het Nederlands Huisartsen Genootschap het tastbaarste bewijs werd. Vanuit Amsterdam zijn aan die eerste ontwikkelingen van het Genootschap de namen van Dokter, Polak, Van Beusekom en Brühl verbonden. Inhoudelijk was het werk van de Hongaarse psychiater Balint in die tijd van grote betekenis. Met Van Beusekom en Brühl ontwikkelde Heert Dokter Balintgroepen: een themakeuze en een benaderingswijze die hij zijn verdere carrière trouw zou blijven.

Vanuit de Commissie Medische Psychologie werd Dokter benoemd in het Bestuur van het Genootschap. In 1968 volgde hij Frans Huygen op en werd hij de derde voorzitter van het NHG. Het inmiddels tot een gevestigde vereniging uitgegroeide Genootschap ging een moeilijke periode tegemoet: inmiddels was besloten tot het oprichten van universitaire instituten voor huisartsgeneeskunde. Hiermee werd een groot beroep gedaan op de beperkte kring van werkende leden van het Genootschap. Aanvankelijk vervulde menigeen een dubbelrol: inzetbaar in zowel het NHG als de universitaire instituten.

Heert Dokter was in die tijd nauw betrokken bij het instituut van Polak in Amsterdam, maar al spoedig werd duidelijk dat een wetenschappelijke vereniging en universitaire vakgroepen eigen belangen en verantwoordelijkheden hebben. Het is aan de bestuurlijke gaven van Heert Dokter te danken dat Genootschap en universitaire instituten in die belangrijke jaren eendrachtig hebben gewerkt aan een sterke positie voor de huisartsgeneeskunde. Ter illustratie hiervan moge de jaarrede van de voorzitter gelden, zoals uitgesproken bij het NHG-congres in 1970 (*Huisarts Wet* 1970; 13: 393-6). In later jaren zou blijken dat deze eendracht bepaald niet vanzelf sprak. Des te belangrijker was het, dat in die cruciale beginjaren Genoot-

schap en instituten zo'n hechte gemeenschappelijke basis hebben gelegd.

In 1973 werd Dokter benoemd tot hoogleraar in de huisartsgeneeskunde aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. Hij volgde daar De Haan op, en zijn komst in de jonge Rotterdamse medische faculteit viel samen met het begin van de beroepsopleiding tot huisarts. Rotterdam verzorgde in dat jaar een eerste experimentele opleiding. De uit dit experiment voortvloeiende ervaringen hebben een duidelijk stempel gedrukt op de definitieve vorm van de (eenjarige) opleiding.

Vanuit de Erasmus Universiteit heeft Heert Dokter een duidelijk eigen gezicht gegeven aan de academische huisartsgeneeskunde. Daarin was een grote rol weggelegd voor het grensvlak van geneeskunde en maatschappij, het voorkeurs-thema van Heert: de medische psychologie en, daaraan gekoppeld, een herwaardering voor Balint. De medisch psycholoog Verhage en de sociaal psychiater Trimbos bleken belangrijke facultaire partners. Daarnaast vormden (preventie van) hart-vaatziekten, en later ziekten bij kinderen de thematiek waarop de huisartsgeneeskunde in Rotterdam zich profileerde.

De 18 jaren dat Heert Dokter leiding gaf aan de Rotterdamse vakgroep worden gekenmerkt door een sterke toename van

geïnstitutionaliseerd overleg. Een wetenschappelijk jonge discipline als de huisartsgeneeskunde liep (en loopt) daarbij het risico achter de feiten aan te lopen. De erkenning van de huisartsgeneeskunde als wetenschappelijke discipline is in sterke mate bevorderd door de erkenning van de deelwerk-gemeenschap huisartsgeneeskunde door Medigon (het huidige NWO). Afspraken over afstemming van aandachtsgebieden tussen vakgroepen vergt een slagvaardig Interfacultair Overleg Huisartsgeneeskunde. Heert Dokter heeft met zijn tact en vasthoudendheid aan het tot stand komen van deze en andere zaken in belangrijke mate bijgedragen.

Bij het opmaken van de balans dient uiteindelijk de nadruk te worden gelegd op het persoonlijk optreden van Heert Dokter. Dokter is een *gentleman* in alle opzichten en iemand die onder alle omstandigheden in staat lijkt te relativiseren. In het *machoklimaat* van wetenschap en universiteit lijkt dat een eigenschap die tot teleurstelling moet leiden. Dat Heert Dokter in staat is gebleken in dit klimaat het hoofd boven water te houden, zal in belangrijke mate zijn bepaald door zijn vermogen om steeds weer geamuseerd en gefascineerd te blijven door 'het beest in de mens'.

Chris van Weel